

uden at være opmærksomme på, at myndighederne ofte af egen drift indhenter yderligere oplysninger til brug for sagens afgørelse.

Indførelse af regler om partshøring på myndighedens initiativ har til formål at sikre, at den, der er part i en forvaltningssag, får lejlighed til at gøre sig bekendt med og kommentere det faktiske afgørelsesgrundlag, inden sagen afgøres, ligesom det i sig selv må anses for at være af betydning for tilliden til den offentlige forvaltning, at parten får lejlighed til at kontrollere myndighedens besluttelsesgrundlag, inden afgørelsen træffes. En sådan regel er imidlertid ikke blot til fordel for parten selv. En ret for parten til at få lejlighed til at påpege, hvad han anser for misforståelser, unøjagtigheder eller ufuldstændigheder i det foreliggende oplysningsmateriale, vil også i nogle tilfælde medvirke til at sikre, at forvaltningens afgørelser træffes på det bedst mulige faktiske grundlag.

På grundlag af hidtidige praktiske erfaringer må det dog kunne lægges til grund, at for langt den største del af de sager, der behandles, vil de faktiske oplysninger, som myndighederne lægger til grund ved afgørelsen, ikke kunne omtvistet eller give en part anledning til at fremkomme med indsigelser.

Det må endvidere erkendes, at regler om partshøring efter omstændighederne vil kunne medføre en forlængelse af sagsbehandlingstiden, hvilket navnlig vil kunne blive følt som en ulempe af parterne selv. Særlig for så vidt angår sager, hvor afgørelserne træffes i kollegiale forvaltningsmyndigheder – herunder kommunalbestyrelser og kommunale udvalg – vil partshøringsreglen i forbindelse med organets mødeturnus i nogle tilfælde kunne give anledning til en betydelig forlængelse af den samlede sagsbehandlingstid. Det gælder således navnlig i tilfælde, hvor det først under behandlingen i det kollegiale organ viser sig, at der burde have været iværksat partshøring, f.eks. fordi organet – i modsætning til dets sekretariat – vil lægge afgørende vægt på nogle for parten ukendte og ugunstige oplysninger. I et sådant tilfælde må sagens afgørelse udsættes til et senere møde, således at sekretariatet i mellemtiden kan gennemføre partshøring.

På denne baggrund kan det ikke udelukkes, at en sags parter i en del tilfælde vil foretrække, at der hurtigt træffes afgørelse i sagen fremfor at afvente gennemførelsen af partshøringen, og at partshøringen i nogle tilfælde direkte ville kunne opfattes som en overflødig og besværlig formalisme.

På denne baggrund og ud fra ressourcemæssige synspunkter finder justitsministeriet, at reglerne om obligatorisk partshøring bør begrænses til alene at omfatte tilfælde, hvor der er grund til at antage, at parterne vil være interesseret heri, og hvor en medvirken fra parternes side må antages at kunne forbedre myndighedens besluttelsesgrundlag.

Sådanne retningslinier for partshøring har i øvrigt fundet udtryk igennem de senere års ombudsmandspraksis.

I en række udtalelser har folketingets ombudsmand givet udtryk for, at det i almindelighed må anses for bedst stemmende med god forvaltningspraksis, at en forvaltningsmyndighed under nærmere angivne omstændigheder på eget initiativ giver den, der er part i en sag, lejlighed til at fremkomme med en udtalelse til sagen, inden den afgøres. Dette gælder navnlig, hvis myndigheden til brug for afgørelsen af den pågældende sag har modtaget faktiske oplysninger, der (1) ikke er af uvæsentlig betydning, som (2) parten ikke er bekendt med, at myndigheden har modtaget, som (3) der er en vis rimelig mulighed for, at parten vil kunne berigtige eller supplere, og som (4) ikke er af et sådant indhold, at de ville kunne undrages partens ret til aktindsigt efter den gældende lovs regler om undtagelser fra partsoffentlighedsprincippet.

Efter justitsministeriets opfattelse bør denne praksis søges lovfæstet i en generel forvaltningslov, idet bestemmelser udformet efter disse retningslinier af lovtekniske grunde må foretrækkes fremfor en mere abstrakt formuleret regel, hvorefter det pålægges vedkommende forvaltningsmyndighed at gennemføre en partshøring forud for udfærdigelsen af bestemte typer af forvaltningsafgørelser.

De foreslåede bestemmelser i kapitel 5 må i praksis antages at medføre, at parter i de få tilfælde, hvor en sag behandles af en myndighed, uden at parten er bekendt hermed, vil blive gjort bekendt med sagen, inden myndigheden træffer afgørelse.

De foreslåede bestemmelser om partshøring vil ikke overflødig gøre en bestemmelse, der svarer til den gældende offentlighedslovs generelle bestemmelse i § 12 om partshøring efter begæring. En sådan bestemmelse er derfor medtaget i lovforslagets § 21.

På en del forvaltningsområder er der i de senere år gennemført regler, der – afpasset efter de særlige forhold, der gælder for disse sagsområder – skal sikre, at parter og andre interesserede inddrages i sagsforberedelsen. Det gælder således f.eks.